

ЗНАЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Система економічної безпеки підприємства – це структурований комплекс стратегічних, тактичних та оперативних заходів, спрямованих на захищеність підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз та на формування унікальних здатностей протистояти їм в майбутньому[1].

В форматі теперішніх економічних, політичних, соціальних та структурних змін в світових масштабах, та в масштабах нашої країни, організація якісної і діючої системи економічної безпеки підприємницької діяльності мета кожного підприємця.

Питанню організації системи економічної безпеки підприємства присвячено багато наукових робіт, зокрема його досліджували такі науковці як: Отенко І.П., Іващенко Г.А., Воронков Д.К., Бекряшев А. К., Варналій З. С., Козаченко Г.В., Оніщенко В.О. [1-4]

Так чи інакше кожен суб'єкт господарської діяльності зіштовхується з необхідністю забезпечення економічної безпеки своєї підприємницької діяльності. Але саме підприємці, якими традиційно вважаються фізичні та юридичні особи, окрім великих підприємств, відчувають нестачу якісної організації в процесі забезпечення економічної безпеки. Це пов'язано, в першу чергу, з відсутністю у представників малого та середнього підприємства можливості формування окремого, спеціалізованого підрозділу або створення ще однієї штатної одиниці у зв'язку з нестачею коштів або відсутністю доцільності.

Суть підприємницької діяльності, окрім отримання економічних вигід від неї, полягає у вмінні особи-підприємця приймати грамотні, найбільш вигідні та безпечні рішення, спрямовані на розвиток бізнесу, тому володар таких здібностей, не рідко, не розуміє необхідності делегування функцій по виявленню можливих загроз та ризиків економічної безпеки підприємницької діяльності іншій особі. Тим не менш, в незалежності від того хто саме виконує ці функції: керівник, бухгалтер, спеціалізований підрозділ або відділ, найбільш результативними будуть організовані дії які виконуються систематично.

Питання організації системи економічної безпеки підприємницької діяльності широке та багатофакторне, як і сама підприємницька діяльність. Основним чинником, якій впливає на організацію систему економічної безпеки

підприємництва постає масштаб бізнесу, існуючий на момент її створення. Зрозуміло що розширення бізнесу, буде формувати нові ризики та провокувати нові загрози для підприємницької діяльності конкретного суб'єкта господарювання.

Основна мета створення якісного організаційного забезпечення економічної безпеки полягає в тому, щоб створена система працювала як злагоджений механізм, саме існування якого полегшує моніторинг, прогнозування розвитку, та втілення стратегічного керівництва підприємством. Основне питання при створенні такої системи – це, як саме її організувати?

Відповідь на це питання полягає у тому, що організаційне забезпечення уявляє собою один з елементів загальної системи забезпечення економічної безпеки підприємницької діяльності. Рівень грамотності та гармонічності самої архітектури організаційного забезпечення вплине на якість всієї системи.

Для розуміння того, як саме має бути організована система економічної безпеки на конкретному підприємстві, треба проаналізувати, що саме буде включатись її до складу:

- захист комерційної таємниці й конфіденційної інформації;
- забезпечення кібернетичної безпеки;
- фізична охорона приміщень, фізична охорона персоналу;
- забезпечення вигідної, юридично та фінансово грамотної роботи з контрагентами, партнерами, клієнтами;
- протидія конкурентній розвідці / використання методів конкурентної розвідки;
- підтримання належного рівня екологічної безпеки;
- забезпечення кадрової безпеки;
- забезпечення техніко-технологічної безпеки та інше.

Тільки чітке визначення функцій які будуть виконуватись системою економічної безпеки підприємства, дозволяє зрозуміти як саме вона має бути організована.

Загальний приклад системи економічної безпеки підприємницької діяльності можна зобразити наступним чином (рис.1):

Безпосередньо керівництвом, або, якщо розміри компанії дозволяють / потребують, окремим підрозділом чи відділом виконуються зовнішній та

внутрішній аналіз економічної безпеки підприємницької діяльності. До зовнішнього аналізу відносяться маркетинг та конкурентна розвідка, до внутрішнього охорона, відділ технічного забезпечення. При цьому такі відділи як бухгалтерія, фінансовий, юридичний забезпечують економічну безпеку підприємницької діяльності як від зовнішніх, так і від внутрішніх загроз та ризиків. Представлена на рис.1 база системи забезпечення економічної безпеки підприємницької діяльності відображає цілі кожного підприємства, в незалежності від його розміру – безпечний розвиток та гармонічна взаємодія з зовнішнім середовищем.

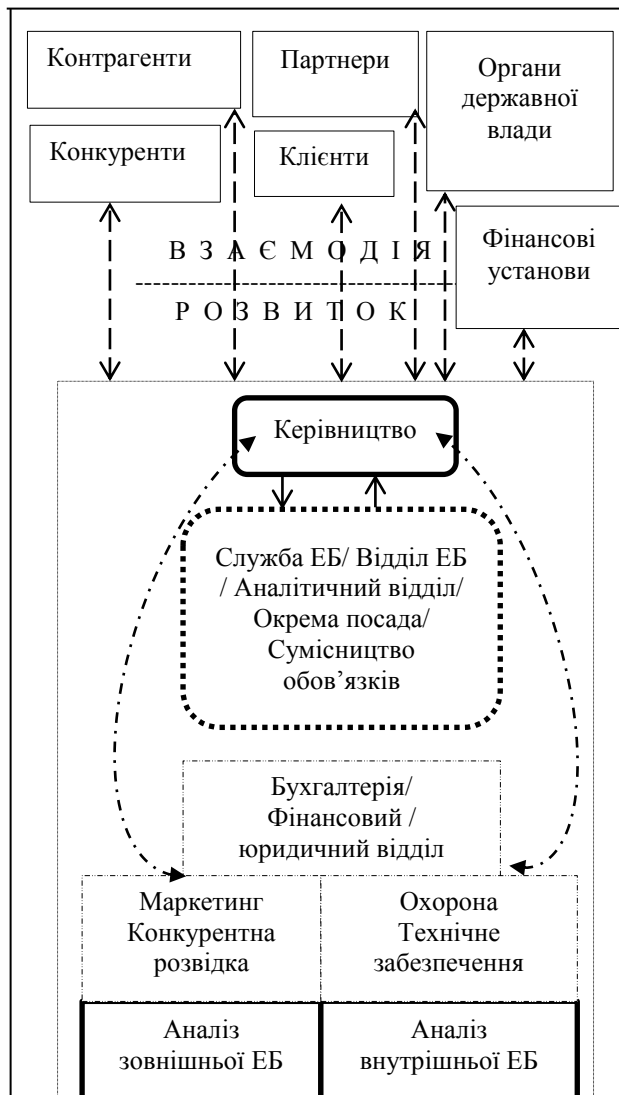

Рис. 1. Приклад організації системи забезпечення економічної безпеки підприємницької діяльності

Кожний суб'єкт господарювання, в незалежності від масштабу створеного бізнесу, взаємодіє з зовнішнім середовищем, правила функціонування якого встановлюються державою. І, якщо, організована на підприємстві система економічної безпеки може впливати на внутрішнє середовище то до зовнішнього потрібно пристосовуватись. Іншими словами, зовнішній вектор роботи системи економічної безпеки

підприємницької діяльності полягає в створенні максимально ефективних умов взаємодії з партнерами, контрагентами, конкурентами, клієнтами компанії та вчасному виконанні всіх встановлених державою норм і правил. Натомість внутрішній вектор функціонування системи економічної безпеки спрямований на:

- створення окремих положень для визначення комерційної та конфіденційної таємниці і відповідних рівнів доступу персоналу до окремих видів документів;
- визначення конкретних функціональних завдань кожного співробітника, з формуванням чіткої зони відповідальності;
- чітке додержання податкового, господарського та іншого законодавства;
- формування максимально ефективного використання наявних ресурсів при виробництві товарів / наданні послуг;
- аналіз і формування конкурентоспроможних цін на вироблений товар / послугу;
- налагодження системи охорони та інші функції.

Таким чином стає зрозуміло, що грамотна організація системи економічної безпеки підприємницької діяльності необхідна кожному суб'єкту господарювання, в незалежності від масштабу створеної їм компанії.

Наділення системи економічної безпеки правильним функціональним наповненням, яке відповідає масштабам бізнесу – це запуск спеціалізованого механізму завдяки якому спрощується моніторинг рівня забезпечення економічної безпеки компанії «в теперішній час», та полегшується створення якісного апарату стратегічного управління.

Організаційне забезпечення економічної безпеки підприємницької діяльності хоча і уявляє собою один з елементів економічної безпеки, у той же час постає окремим шагом на шляху створення повноцінної системи економічної безпеки підприємства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник / укл. І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012 – с. (Укр. мов.)
2. Бекряшев А. К. Теневая экономика и экономическая преступность / А. К. Бекряшев, И. П. Белозеров. – Электронный учебник / Режим доступа: <http://newasp.omskreg.ru/bekryash/index.htm>
3. Варналій З. С. Мале підприємство в умовах ринкового госпо-дарювання. Економіка і організація управління. 2016. No 1. С. 58–79.
4. Економічна безпека: держава, регіон, підприємство : монографія : в 3 т. / В.О. Онищенко, Г.В. Козаченко, С.В. Онищенко, Л.О. Птащенко , Ю.С. Погорелов, Т.М. Завора [та ін.] ; за заг. ред. В.О. Онищенко та Г.В. Козаченко. – Полтава : ПолтНТУ ім. Ю. Кондратюка, 2018. – Т. 2. – 360 с.